

Arkády opočenského zámku

obrazárna. Součástí zámeckého areálu je i park a obora.

Kapucínský klášter s kostelem Narození Páně byl založen L. Colloredem z Wallsee roku 1673. Raně barokní stavba z let 1676-78 byla postavena pod vedením italského stavitele B. Minelliho. Ke kostelu jsou připojeny jednopatrové klášterní budovy se čtyřkřídly ambitem a kaplí Panny Marie.

Vysoký Újezd nad Dědinou

V obci, ležící mezi Opočnem a Třebenicemi pod Orebem, najdeme románský kostel sv. Jakuba Většího z druhé poloviny 12. nebo počátku 13. století, vzniklý jako součást rezidenčního dvorce.

Klášter nad Dědinou

Ve vsi vznikl asi v polovině 13. století cisterciácký klášter Svaté pole, zničený husity v roce 1420. Zachovaly se jen nepatrné zbytky v areálu zdejšího dvora. Dnešní kostel sv. Jana Křtitele vznikl až v 16. století.

Rychnov nad Kněžnou

Výraznou dominantu města tvoří barokní zámek, upravený na přelomu 17. a 18. století J. B. Santínim. Za návštěvu stojí nejen zámek, ale i pozoruhodná galerie a zámecký kostel Nejsvětější Trojice postavený v letech 1594 – 1602 v pozdně gotickém slohu. Nové průčelí z roku 1713 je dílem J. B. Santiniho. Jeho zvláštností je kulisovitě natočení a orientace na prodlouženou osu zámku. Kostel byl značně poškozen požárem na konci 18. století. V období 1838-43 se dočkal opravy. K hlavnímu průčelí byla nově postavena novogotická loď. Nedaleko kostela je hranolová zvonice z roku 1604 s renesančním, v Čechách třetím největším zvonem Kryštofem, který byl ulit J. Benešovským z Moravské Třebové.

Rychnovský zámek ze zámecké zahrady

Zachovalé náhrobky na židovském hřbitově v obci Podbřezí

Nelze zapomenout ani na početnou skupinu obyvatel židovského vyznání. V celé oblasti se nalézá několik synagog. V té rychnovské byl zřízen Památník Karla Poláčka, místního rodáka, zaměřený i na osudy početné obce židovské, další je v již vzpomínané Dobrušce. Můžeme navštívit i řadu židovských hřbitovů, zvláště doporučujeme židovský hřbitov u obce **Podbřezí**, nalézající se v romantickém údolíčku Zlatého potoka, nedaleko zámku **Skalka**.

Liberk

Malá obec nedaleko Rychnova nad Kněžnou je známá především svou nejcennější památkou dřevěným kostelem sv. Petra a Pavla. Byl postaven na místě původního kostela, který byl zničen spolu se středověkým hradem

Liberk – kostel sv. Petra a Pavla ve vánočním čase

Richmberkem, jehož nepatrné zbytky jsou zachovány v blízkosti kostela. Nový církevní svatostánek byl vybudován v letech 1691-92. Je to umělecky i technicky velmi cenná památka lidové architektury. Interiér je vybaven barokním zařízením ze 17. a 18. století a je doplněn sochami liberského rodáka F. J. Prokopa (1740 - 1814), který téměř celý život působil jako dvorní sochař ve Vídni.

Neratov

Zavítáme-li do těchto míst, určitě stojí za to navštívit malou příhraniční ves, kde nechal hrabě J. K. Nostic-Rhienec v letech 1723-33 vybudovat údajně podle plánů G. B. Alliprandiho monumentální kostel Nanebevzetí Panny Marie. V archivních materiálech je však jako autor kostela uveden C. A. Rheina. V roce 1945 kostel vyhořel, zničená střecha byla provizorně opravena, ale roku 1952 došlo ke zřízení klenby lodi. Od té doby kostel chátral. V poslední době se však znovu probouzí k novému životu jako bájný pták Fénix. Objekt je zastřešen netradičním způsobem v kombinaci se sklem. Vnitřní prostory zůstanou podle současných plánů i nadále bez vnitřní okázalé výzdoby, ale kostel tím neztrácí vůbec nic na své originalitě, spíše naopak.

Barokní kostel v Neratově

Potštejn

Nad silnicí z Rychnova nad Kněžnou do Ústí nad Orlicí upoutá naši pozornost rozsáhlá zřícenina hradu. Jsou to trosky mohutné gotické stavby, jejíž počátky sahají do poloviny 13. století, kdy zde vládl původně západočeský rod Půticů. Z nich pocházel i známý loupeživý rytíř Mikuláš z Potštejna, který zahynul 1339 při dobývání hradu Karlem IV. Dnešní pozdně gotické a raně renesanční zbytky hradu – zbytky hradeb, bran, palác přestavěný na kapli (nově obnovený) pocházejí z doby vlády rodu Pernštejnů, tzn. z konce 15. a počátku 16. století.

V městečku pod hradem můžeme navštívit i rozkošný pozdně barokní zámek, vystavěný v letech 1749-55 na místě původního poplužního dvora rodem Harbuval-Chamaré. Po nevhodných úpravách v minulosti a několika nešťastných privatizacích na konci 20. století je současnými majiteli zdařile vrácen do původní podoby.

Zámek Potštejn

Poutní místo Homole

Homole

Nedaleko hradu Potštejn, u vesnice Lhoty, nechala Terezie Eleonora Ugarte, která žila v dnes již zbořeném zámku v Borovnici, zbudovat v letech 1629-96 raně barokní kostel Panny Marie Bolestné. Postupně zde vznikl poutní areál se dvěma kaplemi a schodištěm. Přístupové schodiště na svahu návrší Homole je jedinečnou umělecko-historickou a stavební památkou. Tvoří ho 153 kamenných stupňů a 16 odpočívadel. Sochařská výzdoba pocházející z 18. století byla bohužel v devadesátých letech 20. století značně poškozena a rozkradena zloději.

Doudleby nad Orlicí

Místní renesanční čtyřkřídlový zámek z 16. století se pyšní krásnou fasádou zdobenou sgrafity a vytvořil dokonalé kulisy při natáčení scén filmu „Bathory“.

Kostelec nad Orlicí

Za návštěvu určitě stojí empírový Nový zámek s nádherným anglickým parkem a malým, ale zajímavým muzeem.

Častolovice

Několik set metrů západně od kosteleckého zámku byl v letech 1588 – 1644 vystavěn pozdně renesanční zámek Častolovice, postavený na místě někdejší vodní tvrze. Zámek byl různě upravován až do počátku 20. století. Místnosti expozice jsou zařízeny v různých stylech vyvolávajících atmosféru dřívějšího života na zámku. Vystavena je rozsáhlá sbírka obrazů, série portrétů českých králů a významných představitelů šternberského rodu. Dále můžeme navštívit anglický park s exotickými stromy a květinami, a dokonce i oboru s bílými daňky.

Zámek v Častolovicích

Královéhradecko

*Budova Gymnázia J. K. Tyla
se sochou Vítěze od Jana Štursy*

Josef Gočár (1880 – 1945)
významný český architekt,
funkcionalista, autor ur-
banistické koncepce
Hradce Králové, vý-
znamná stavba např.
Dům u Černé matky
Boží v Praze. Geni-
álním způsobem se
zapsal do architek-
tury Hradce Králo-
vé. Zůstala po něm
nejen řada krás-
ných funkcionalis-
tických staveb, např.
budova gymnázia
J. K. Tyla, ale i sys-
tém obchvatných ko-
munikací.

Hradec Králové

Z Častolovic pokračujeme po silnici I/11, po níž doje-
deme na návrší nad soutokem Labe a Orlice, kde bylo na
počátku 13. století založeno, na místě staršího přemys-
lovského hradiště, jedno z nejstarších měst v Čechách,
Hradec Králové, od počátku 14. století věnné město čes-
kých královen. První písemná zpráva o existenci města je
z roku 1225. Za návštěvu mimo jiné určitě stojí gotická
cihlová katedrála sv. Ducha (1307, úpravy 1864 -74), sta-

ré město s řadou cenných staveb s dispozicemi původ-
ních gotických domů a i muzeum na nábřeží Labe, dílo
J. Kotěry (1906-12).

Jednou z nejvýznamnějších staveb krajského města je
dominantní Bílá věž vedle katedrály sv. Ducha na Velkém
náměstí. Byla postavena z bílého hořického pískovce,

Katedrála sv. Ducha a Bílá věž na Velkém náměstí

odtud její název. Není věží kostelní, nýbrž strážní a požární. Základní kámen byl položen 7. června 1574 a věž má půdorys 10 x 10 metrů a výšku 71,5 metru. Zdi v přízemí jsou čtyřmetrové a k vrcholu se věž zužuje. V jižním směru je věž odkloněna od osy o 36 centimetrů.

Zvláštností věže je věžní zvon Augustin. Je druhý největší v Čechách - jeho výška je 169 cm, spodní průměr 206 centimetrů, váha pak 9,8 tuny. Byl odlit zvonařským mistrem Ondřejem Žáčkem již roku 1509 a je tím pádem o 65 let starší než vlastní stavba věže. Jeho putování na určené místo bylo obdivuhodné. Lešení tenkrát zabralo celý pruh náměstí od dnešního kostela Nanebevzetí P. Marie na protější straně (tehdy kostel ještě nestál) a táhlo se šikmo vzhůru do zvonice. Dne 22. května roku 1581 byl vytažen na své současné místo. V roce 1606 uhodil do věže blesk a jeho stopy nese zvon až dodnes. Nápis na jeho obvodu začíná slovy: „Ke cti a oslavě všemohoucího Boha...“.

Sejdeme z věže a projdeme se po Velkém náměstí. Procházíme kolem budovy biskupství a barokní jezuitské koleje až ke kostelu Nanebevzetí Panny Marie, dílu C. Luraga, z let 1654-66. Na protější straně se mezi

Muzeum východních Čech v Hradci Králové - dílo arch. J. Kotěry

ostatními domy skromně skrývá šedá, pozdně secesní budova bývalého Záložního úvěrového ústavu, ve které dnes sídlí Galerie moderního umění. Objekt byl postaven podle návrhu arch. O. Polívky v letech 1911-12. Na vstupním průčelí jsou umístěny bronzové plastiky L. Šalouna, alegorie Obchodu a Úrody. V interiérech budovy je takřka v původní podobě zachována vstupní hala v přízemí a interiéry v prvním poschodí (štuková výzdoba, vitráže). Prostory v přízemí jsou upraveny pro pořádání krátkodobých výstav, ve čtyřech patrech je instalována rozsáhlá stálá expozice České výtvarné umění 20. století, která dozajista potěší srdce každého umění milujícího návštěvníka.

Chlum u Hradce Králové

S Hradcem Králové souvisí i historická událost, která významně ovlivnila naše dějiny. Jedna z největších bitev 19. století proběhla právě na Chlumu u Hradce Králové. Odehrála se 3. července 1866. Údajně tu válčilo 436 000 vojáků, z nichž padlo asi 44 300 rakouských a českých mužů a 9 200 pruských. Na konci 19. století vznikla na bojišti řada pomníků, které nacházíme po širokém okolí.

Zámek v Hrádku u Nechanic

Hrádek u Nechanic

Nedaleko Hradce Králové nalezneme zámek postavený jako reprezentační sídlo F. A. Harracha v letech 1841-54 ve stylu romantické anglické gotiky. Zámecký interiéř je ukázkou šlechtického bydlení 19. století s bohatým původním historickým zařízením a zámeckou obrazárnou. Součástí zámku tvoří rozsáhlý anglický park, budovaný od roku 1844.

V blízkosti Nechanic najdeme obec **Měník** s kostelíkem sv. Václava a Stanislava z 15. století. Původně byl snad postaven v gotickém stylu, později byl barokně upraven. Vedle stojící dřevěná zvonice se dvěma zvony se často

Dřevěná polygonální zvonice v Měníku

objevuje v hledáčku fotoaparátů, stejně tak jako hranolová zvonice z 18. století v nedaleké **Loučné Hoře**, vybudovaná vedle pozdně barokního dřevěného kostelíka sv. Jiří.

Dřevěný kostelík sv. Jiří a čtyřboká zvonice na Loučné Hoře

Smiřice

Cestujeme-li v okolí Hradce Králové, zajedme i do Smiřic. Čtyřkřídlý dvoupatrový barokní zámek je sice nepřístupný, ale za návštěvu stojí zámecký kostel Zjevení Páně (uváděný i jako zámecká kaple), vystavěný v letech 1699-1711. K objektu přiléhá čtyřboká věž vysoká 49 metrů. Byla dostavěna v roce 1705 a její vrchol zdobí osmicípá hvězda. Ve věži je zavěšen zvon Egidius (sv. Jiljí) o hmotnosti 1,4 t, který byl ulit kutnohorským zvonařem J. Ptáčkem v roce 1519. Vedle kostela je umístěno sousoší sv. Jana Nepomuckého z doby kolem roku 1730, které původně stálo v prostoru před zámkem. Autorem je pravděpodobně některý z žáků M. B. Brauna. V interiéru se nachází dva skvostné obrazy Petra Brandla - hlavní oltářní obraz Zjevení Páně a na bočním oltáři sv. Blažej. Co se týká autorství stavby, je přisuzováno K. Dientzenhoferovi anebo J. B. Santinimu. Podle odborníků to nelze spolehlivě určit, neboť ve stavbě jsou prvky typické pro oba stavitele a stavební plány a písemnosti ke stavbě se nedochovaly, zřejmě byly zničeny při některém z požárů, kterým Smiřice od té doby několikrát podlehly. V každém případě je kostel ceněn jako architektonicky velmi hodnotná barokní stavba.

Třebechovice pod Orebem

Další významnou kulturní památkou je Proboštův betlém v nedalekých Třebechovicích pod Orebem, místě

Zámecká kaple Zjevení Páně ve Smiřicích

spjatém s počátky východočeského husitství. Dřevěný betlém z 19. století o rozměrech 7 x 3,2 x 2,7 m obsahuje přes 2000 vyřezávaných předmětů, z toho 51 pohyblivých figur a 120 figur na pohyblivých pásech. Dílo řezbáře J. Probošta a sekerníka J. Kapuciána, který betlém rozpohyboval, má dvě části. V horní je zachycena legenda Nového zákona od Kristova narození až po vzkříšení, v dolní je zobrazena každodenní práce obyčejných třebechovických řemeslníků. Betlém byl v roce 1967 s úspěchem vystavován na světové výstavě EXPO v Montrealu.

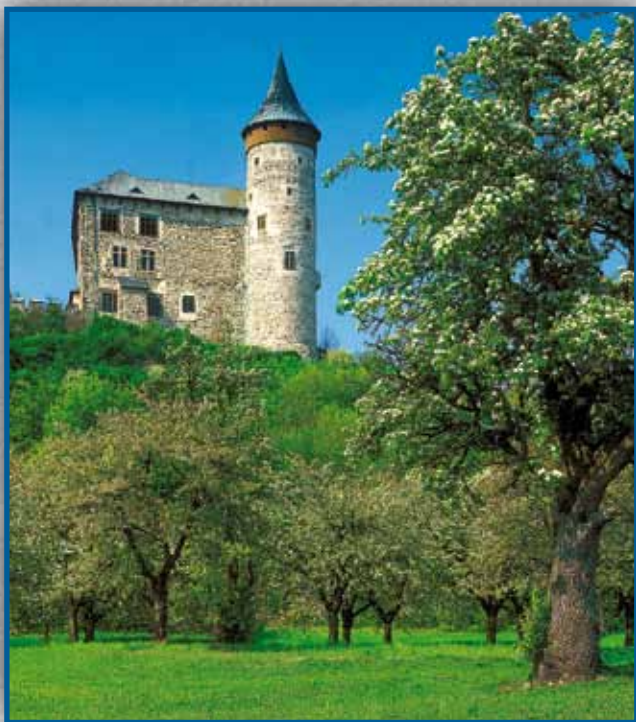

Pardubicko a Chrudimsko

Renesanční zámek v Pardubicích

Opustíme Královéhradecko a vydejme se po „hradubické“ silnici do Pardubic. Po levé ruce uvidíme výraznou dominantu kraje, husitský hrad **Kunětickou horu**. Vysoký vrch, tyčící se uprostřed roviny, si vybral ke stavbě hradu husitský hejtman Diviš Bořek z Miletínka. Dnešní dispozice pochází z počátku 16. století. V této době se již hrady nestavěly, ale Pernštejnové hrad budovali již jako pohodlné renesanční sídlo i jako zázemí pro případ ohrožení.

Hrad Kunětická hora

Ing. Jan Kašpar

(1883 – 1927), pardubický rodák, první český letec. Začínal jako konstruktér u firmy Laurin Klement, ale brzy přešel od automobilů k letadlům. První lety prováděl se strojem typu Blériot, ale již roku 1911 vykonal první dálkové lety Pardubice – Praha a Mělník – Praha na letounu vlastní konstrukce.

Pardubice

Nejvýznamnější historické stavební památky regionu jsou neodmyslitelně spjaty se jménem starého rodu Pernštejnů. Pardubice vznikly před rokem 1340, kdy se poprvé připomínají jako nové město. Tehdy byl jeho majitelem Arnošt z Hostyně, otec arcibiskupa Arnošta z Pardubic. Ten se zde ale nenarodil, protože v době jeho narození rod ještě Pardubice nevlastnil.

Ale již dříve stával při soutoku Labe a Chrudimky starší

Pernštejnské náměstí v Pardubicích

vodní hrad. Až po roce 1491 jej Vilém z Pernštejna přeměnil na pevnost uprostřed hliněného valu se čtyřmi kruhovými rondely. Opevnění samotné zůstalo bez větších úprav dochováno do dneška a představuje tak ojedinělou ukázkou vojenského pevnostního stavitelství počátku 16. století. V letech 1519-23 se gotický hrad přeměnil na renesanční zámek. Za návštěvu stojí i arciděkaný kostel sv. Bartoloměje z počátku 16. století, ukrývající mohutnou pískovcovou tumbu, zakrytou mramorovým náhrobním kamenem s postavou Vojtěcha z Pernštejna. Hlavní dominantou městské památkové rezervace je Zelená brána, dříve zvaná Pražská. Její pozdně gotický tvar pochází z roku 1507. Renesanční přístavba pochází z roku 1538, kdy mistr Jiřík z Olomouce zvýšil i věž a přidal ochoz.

Holice

Snad každé větší město regionu má své muzeum, připomínající jeho význam a historii. Některá jsou však věnována i významným rodákům. Jedno takové má nádech exotiky a volání dalek. Je to Památník Dr. Emila Holuba – Africké muzeum v Holicích, jehož exponáty nám připomínají tři cesty MUDr. Holuba po jižní a střední Africe i jeho literární dílo. Byl první, kdo sestavil detailní mapu okolí Viktoriiniých vodopádů a knižně je popsal. (Vyšlo anglicky v Grahamstown roku 1879.)

Památník Dr. Emila Holuba a Africké muzeum v Holicích

Lázně Bohdaneč

Leží asi 10 km severozápadně od Pardubic, mohou sloužit jako ukáзка citlivého propojení přírody s moderně

Pavilon od Josefa Gočára v Lázních Bohdaneč

postavenými objekty. První písemná zmínka o městě pochází z roku 1264, samotné lázně však byly založeny až v roce 1896 dr. J. Veselým. Lázeňský statut získalo město v roce 1963. Komplex lázeňských domů a sanatorií je propojen kolonádami, známý je především lázeňský pavilon v kubistickém stylu od architekta J. Gočára. Oblíbeným místem pro vycházky hostů je lázeňský park i hráze rozsáhlé soustavy rybníků z dob panování rodu Pernštejnů.

Chrudim

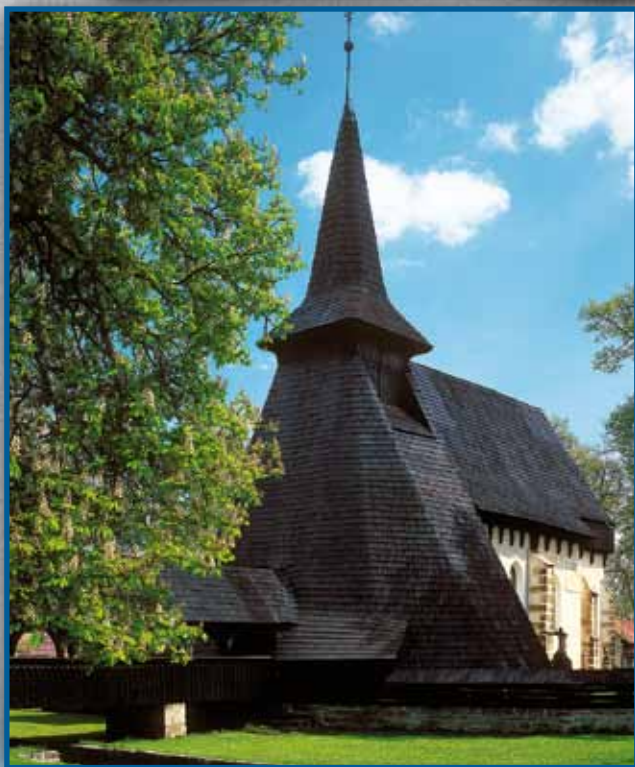
Přijíždíme do města se známým muzeem loutek, rodiště Josefa Resslera, vynálezce lodního šroubu. Město vzniklo v době Přemysla Otakara II. na místě staršího hradíště a od počátku 14. století bylo též královským věnným městem. Dominantou města, tvořící typickou siluetu, je chrám Nanebevzetí Panny Marie, původně gotická stavba s údajně románskými základy a novogotickou úpravou z poloviny 19. století od architekta F. Schmoranze. Uprostřed Resselova náměstí lemovaného řadou starobyklých

Chrám Nanebevzetí Panny Marie a bohatě zdobený sloup v Chrudimi

Josef Ressel

(1793 – 1857), chrudimský rodák, vynálezce ločního šroubu, šroubového lisu pro výrobu vína a oleje, kulíčko-
vého ložiska bez mazání, zařízení pro parní vyluhování barviv a tríslovin, pneumatické potrubní dopravy, upravil také buzolu a navrhl parní automobil.

Kostel sv. Bartoloměje v obci Kočí

měšťanských domů stojí barokní, bohatě zdobený sloup Proměnění Páně. Barokní průčelí staré, původně renesanční radnice na severní straně náměstí dotváří nezaměnitelný ráz chrudimského centra. Z období renesance se nedaleko náměstí zachovala významná stavba s arkádami, orientálně působící trojitou věží zvanou hvězdárna a řadou reliéfních výjevů v průčelí - Mydlářovský dům. Ve starobylých interiérech domu dnes sídlí Muzeum loutkářských kultur.

V těsné blízkosti města nalezneme jedinečnou památku starého venkovského stavitelství, kostel sv. Bartoloměje v obci Kočí, zřízený fundací královny Žofie (manželky Václava IV.) v roce 1397. Stavba zachovává původní dispozici opevněného kostela s vodním příkopem, překlenutým zastřešeným dřevěným mostem. Spolu se zvonici a mostem vytváří kostel stavební celek mimořádné výtvarné kvality, ojedinělý v českých zemích.

Zámecký park ve Slatiňanech

Slatiňany

Jsme-li milovníci koní, určitě nemůžeme opomenout nedaleký zámek Slatiňany s hipologickým muzeem (druhým největším v Evropě) a hřebčínem.

Navštívíme-li rádi zříceniny hradů, neopomeňme hrad **Lichnici**, romanticky se vypínající nad Lovětínskou roklí poblíž města Třemošnice, původní sídlo jednoho z nejvýznamnějších českých šlechtických rodů – pánů z Lichtenburka. Už jen trosky hradu **Oheb** ční nad řekou Chrudimkou jako připomínka loupeživých rytířů 15. století. Nedaleko Skutče je obec Předhradí. Už při příjezdu nás upoutá vysoká gotická věž hradu **Rychmburku**, jednoho z mála bezpečných sídel, kam se mohla uchýlit východočeská katolická šlechta za husitských válek. Za návštěvu stojí i některé další menší zříceniny, mezi nimi například tvrz **Svojsice** na Pardubicku, nebo hrádky **Žumberk** a **Rabštejn** na Chrudimsku.

Zřícenina hradu Lichnice

Náměstí ve Svitavách

Polička

Takřka na jihu regionu se rozkládá královské věnné město Políčka, městská památková rezervace s dochovanou částí městských hradeb, rodiště hudebního skladatele Bohuslava Martinů. Dominantou města je chrám svatého Jakuba. Byl postaven v letech 1853-65 v novogotickém slohu podle plánů inženýra A. Vacha z Pardubic, za dozoru stavitele F. Schmoranze z Chrudimí, a to na místě, kde již kdysi stával nejprve gotický kostelík a později barokní kostel zničený požárem.

Domky řemeslníků pod městskými hradbami v Políčce

Bohuslav Martinů

(1890 Políčka – 1959, Liestal, Švýcarsko) byl světově proslulý český hudební skladatel 20. století. Jeho umělecký vývoj prošel od impresionismu přes neoklasicismus, expresionismus a inspiraci jazzem až k ryze vlastnímu kompozičnímu stylu. Narodil se v rodině obuvníka a povězného na věži zdejšího chrámu svatého Jakuba. V malé světničce, ve které strávil i své dětství.

Svojanov

Jen o několik kilometrů jižněji, na někdejší hranici Království českého a Markrabství moravského, dal král Přemysl Otakar II. ve druhé polovině 13. století vystavět hrad Svojanov. Ještě Karel IV. uváděl hrad mezi strategickými hrady, které mají být navždy zachovány v majetku českého krále. Dnes je nejceněnější architektonickou památkou původní gotická válcová věž a oválné středověké jádro hradu.

Vstupní brána do hradu Svojanov

Svitavy

Na hranicích Čech a Moravy leží město patřící k nejstarším v kraji. Osada Svítava byla založena někdy v polovině 12. století v těsné blízkosti významných kupeckých stezek. Původní osadu s kostelem založili premonstrátská mniši z Litomyšle a nazvali ji podle zde protékající řeky Svítavy. O něco později sem začali přicházet němečtí osadníci povolání olomouckým biskupem, kteří založili na pravém břehu novou ves s kostelem sv. Marie, a původní obec postupně s novou vsí splynula. Oblast v okolí Svítav se tak stala předmětem sporu mezi olomouckým biskupstvím a litomyšlským klášterním panstvím, až roku 1256 byl spor urovnán ve prospěch olomouckého biskupství.

Mezi významné pamětihodnosti města patří kromě staré radnice například dům U Mouřenína, kostel Navštívení Panny Marie – původně románský (kolem roku 1250), Langrova vila, části městského opevnění, Ottendorferův dům (Červená knihovna) a stará radnice.

Moravská Třebová

Jen několik kilometrů východně leží město, které si díky mimořádnému stavebnímu a kulturnímu vývoji v 16. století vysloužilo přezdívku „Moravské Atény“. Moravská Třebová vznikla asi v polovině 13. století. První písemná zmínka je obsažena v listině z roku 1270. Mezi nejvýznamnější renesanční památky ve střední Evropě patří bezesporu i zámek v Moravské Třebové. Právě zde, roku 1492, se poprvé v českých zemích, díky osobě Ladislava Veleny z Boskovic, objevily moderní renesanční prvky. Z této stavby, která vyhořela v roce 1840 a z větší části byla demolována, je zachován jen druhotně osazený vstupní portál v ohradní zdi, část sklepů a snad část východního křídla. Dnešní zámecká stavba, její severní křídlo, bohatě zdobené arkádami, pochází až z počátku 17. století, z doby vlády Ladislava Veleny ze Žerotína.

Litomyšl

Na naší cestě zamíříme na severozápad a navštívíme město Litomyšl. Již od 12. století bylo město významným kulturním a církevním centrem na historickém česko-moravském pomezí. Působil zde premonstrátský klášter, roku 1344 přeměněný v biskupství, které zaniklo za husitství. Za svou dnešní podobu vděčí město i zámek rodu Pernštejnů, zvláště Vratislavu II. Nádhernému. Pernštejnové budovali litomyšlský zámek okázale jako pohodlnou renesanční rezidenci. Opravený renesanční zámecký areál, v němž se dochovala i ojedinělá barokní divadelní scéna,

Zámek v Moravské Třebové

Klášterní zahrada v Litomyšli

byl v roce 1999 zapsán do seznamu památek chráněných UNESCO. Další dominantu města Litomyšle tvoří barokní komplex piaristické koleje s kostelem Nalezení sv. Kříže, postaveným v letech 1616 – 1730 podle návrhů G. B. Alliprandiho a F. M. Kaňky.

Luže

Nedaleko Litomyšle si naši návštěvu určitě zaslouží městečko Luže, v jehož blízkosti stojí hrad Košumberk, dávné rodové sídlo pánů Slavatů z Luže, poprvé připomínané v roce 1318. Zříceniny zmíněného goticko-renesančního hradu Košumberka, s dnes unikátně obnoveným renesančním palácem z konce 16. století, jsou v současnosti majetkem obce Luže.

